

KAMIENIE MIŁOWE ROZWOJU MOWY DZIECKA OD 0 DO 6 ROKU ŻYCIA

Każde dziecko jest unikalne, jedyne w swoim rodzaju. Jego rozwój przebiega w indywidualnym tempie. Poniższe zestawienie prezentuje rozwój mowy dziecka od chwili urodzenia do szóstego roku życia. Oznacza to, że większość dzieci wykonuje w tym czasie pewne czynności przygotowujące do opanowania systemu językowego, związane ze słyszeniem, rozumieniem i mówieniem.

Jeżeli stwierdzisz, że Twoje dziecko nie opanowało we wskazanym poniżej czasie określonej umiejętności, nie oznacza to jeszcze, że jego rozwój mowy jest zaburzony. Jeśli masz jednak jakiegokolwiek wątpliwości, niezwłocznie skontaktuj się z logopedą. Specjalista zaburzeń mowy oceni czy Twoje dziecko potrzebuje pomocy logopedycznej, a także udzieli wskazówek jak rozwijać mowę.

WIEK DZIECKA	SŁYSZENIE I ROZUMIENIE	NADAWANIE - MOWA
0 - 3 miesiąc życia	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje na głośnie dźwięki • Wycisza się/śmieje, gdy do niego mówimy • Przerywa płacz, gdy usłyszy głos • Wzmaga/osłabia ssanie, gdy usłyszy dźwięki 	<ul style="list-style-type: none"> • Głuchy (2/3 m.ż.) - wydaje dźwięki przypominające gruchanie • Radośnie piszczy, słysząc znane dźwięki • Używa krzyku lub płaczu do sygnalizowania swoich potrzeb
4 - 6 miesiąc życia	<ul style="list-style-type: none"> • Odwraca głowę, szukając źródła dźwięku • Reaguje na zmianę tonu głosu • Zwraca uwagę na zabawki, które wydają dźwięki 	<ul style="list-style-type: none"> • Gaworzy - powtarza ciągi sylab i dźwięków własnych oraz zasłyszanych z otoczenia; ćwiczy w ten sposób emisję głosu,

	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje na muzykę 	<p>sprawność narządów artykulacyjnych oraz słuch fonemowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagadywane – gaworzy, uśmiecha się, porusza rękami i nogami
7 – 12 miesiąc życia	<ul style="list-style-type: none"> • Odwraca się i patrzy w kierunku źródła dźwięku • Skupia uwagę, gdy do niego mówimy • Pytane: „gdzie mama?“, „gdzie tata?“, „gdzie lampa?“ – wskazuje palcem • Chętnie uczestniczy w prostych zabawach paluszkowych (np. „Idzie rak“) • Zachęcane – wykonuje proste polecenia (np. „daj“), rozumie zakaz „nie wolno“ • Próbuje naśladować nasze ruchy 	<ul style="list-style-type: none"> • Intensywnie gaworzy („ma-ma-ma“, „ta-ta-ta“, „ba-ba-ba“) • Używa dźwięków, by zwrócić na siebie uwagę • Wykorzystuje gesty i mimikę, by spytać lub poprosić o coś • Mogą pojawić się pierwsze wyrazy zbudowane z sylab otwartych, zawierające spółgłoski prymarne m, t, b, p („mama“, „tata“, „baba), nie zawsze kojarzone jeszcze z konkretną osobą lub przedmiotem
12 – 24 miesiąc życia	<ul style="list-style-type: none"> • Poproszone – wskazuje poprawnie podstawowe części ciała • Wykonuje proste polecenia („daj buzi“, „zrób pa, pa“) • Słucha z zainteresowaniem prostych piosenek, krótkich wierszyków i opowiadań 	<ul style="list-style-type: none"> • Zamiast słów stosuje wyrazy dźwiękonaśladowcze („miau“, „hau“, „bach“) • Powtarza wielokrotnie wyrazy zasłyszane z otoczenia – echolalie • Zaczyna łączyć dwa wyrazy („mama daj“, „tata tu“, „nie chcę“). Uwaga!

	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi wskazać często nazywane przedmioty • Stały wzrost słownictwa 	<p>Niepokojącym sygnałem jest brak budowania wypowiedzi dwuwyrzutowych po ukończeniu 2 roku życia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upraszcza – może wymawiać początek lub koniec słowa • Wymawia samogłoski a, u, i, o, e, y oraz spółgłoski m, b, p, t, n, ł, j, d
2 - 3 rok życia	<ul style="list-style-type: none"> • Rozróżnia przeciwieństwa: np. „nie ma – jest” • Wskazuje części ciała • Wykonuje bardziej złożone polecenia („weź misia i chodź do mamy”) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywa większość przedmiotów znanych z otoczenia (tworzy przy tym własny język np. „ludź = człowiek”) • Pyta „co to?”, stosuje przeczenia („nie ma mamy”), zaczyna używać liczby mnogiej • Podaje swoje imię • Trudne głoski zastępuje łatwiejszymi („sialik/ salik” = szalik, „lyba” = ryba) • Pod koniec tego okresu dziecko wymawia samogłoski ustne i nosowe, wszystkie spółgłoski poza s, z, c, dz, sz, ź, cz, dź, r

<p>3 - 4 rok życia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje na głos z innego pokoju i komunikaty z radia i telewizji • Potrafi odróżnić słuchowo wymowę prawidłową od zniekształconej (np. „sanki” a „sianki”) 	<ul style="list-style-type: none"> • Jest rozumiane przez osoby obce • Buduje coraz dłuższe zdania • Dużo pyta, odpowiada na pytania „kto”, „co”, „gdzie”, „z kim”, „w czym” • Może jeszcze upraszczać najtrudniejsze głoski - sz, ż, cz, dż, r • Zwykle mówi płynnie, choć mogą zdarzać się zawahania, powtórzenia dźwięków, sylab, wyrazów, przeciągania głosek = rozwojowa niepełność mowy
<p>4 - 5 rok życia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Z uwagą słucha prostego opowiadania i potrafi odpowiedzieć na pytania związane z jego treścią • Rozumie komunikaty wypowiedziane przez obce osoby 	<ul style="list-style-type: none"> • Zadaje bardzo dużo pytań • Może wymawiać głoski sz, ż, cz, dż, zdarza się, że i r (uwaga! nie wymuszamy wymowy „r”!) • Buduje bogate zdania, używa coraz więcej przymiotników, potrafi opowiedzieć prostą historyjkę • Stosuje podstawowe reguły gramatyczne, choć czasem je myli
<p>5 - 6 rok życia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie stosunki przestrzenne „pod”, „na”, „obok” 	<ul style="list-style-type: none"> • Pod koniec tego okresu mowa jest wyraźna i

	<ul style="list-style-type: none"> • Prawidłowo interpretuje znaki symboliczne (np. kółko+ trójkąt = znak drogowy) • Rozumie morał np. bajki • Rozumie trudniejsze instrukcje - „klaśnij w dłonie, a potem połów ręce na kolanach”) 	<p>poprawna, z zastosowaniem reguł gramatycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 rok życia – dziecko prawidłowo wymawia wszystkie głoski języka polskiego • Potrafi odpowiedzieć na bardziej złożone pytania, opowiada, używając zdań złożonych • Potrafi opowiedzieć, co widzi na ilustracji, opowiada bajki • Potrafi porozmawiać z osobą obcą, nie odbiegając od tematu • Używa słów określających stosunki przestrzenne i nazywa podstawowe figury geometryczne
--	--	---

Opr. na podstawie materiałów Śląskiego Oddziału
Polskiego Towarzystwa Logopedycznego